

Ryba slavnostní i postní

FOTO: ARCHIV HN

Bílkoviny obsažené v rybím masu jsou plnohodnotné, obsahují totiž aminokyseliny, které jsou ve vzácně vyváženém poměru. Ryby jsou významným zdrojem vitaminů A a D a také některých vitaminů B. V poslední době se hovoří o tucích v masu.

Ovšem pozor, není tuk jako tuk. Kam se na ryby hrabe maso jatečních zvířat! Rybí maso totiž obsahuje tuky a oleje s velkým podílem mastných kyselin, které významným způsobem podporují lidské zdraví. Ovlivňují obsah tuku v krvi a snižují obsah „zlého“ cholesterolu. V tomto ohledu jsou pro člověka sice o poznání přínosnější mořské ryby, ale jejich sladkovodní kolegyně rozhodně nezavrhujte.

V našich krajích se ryby konzumovaly od pradávna. Nakonec i praotec Čech prý pohle-

dem z Řípu ocenil, že domovina oplývá nejen mlékem, nýbrž i rybami. Jídla z ryb bývala pokrmu postními i slavnostními, objevovala se na stolech šlechty i poddaných, české a moravské rybníkářství je dodnes vyhlášené.

Kdo nevěří, ať pohlédne do statistik

Je jednoznačně prokázáno, že národy, které se pyšní dlouhověkostí, přebývají v přímořských destinacích. Kupříkladu Japonci, kteří jsou v tomto ohledu na absolutní špičce, jsou na dary moří a oceánů přímo vysazeni. Konzumují nejen ryby a další mořské živočichy (přičemž často preferují syrové maso s mírnými příkrasami), ale zbaští kupříkladu i mořské řasy a další mořskou i sladkovodní flóru. Pohlédněte do Norska a Finska, mrkněte na Island. A co Řekové, kteří žijí dost nezdravě, ale jedí ryby? A Francouzi? Ne, ne... Není pochyb. Bude to takto. Kdo rybí jí a v čase, ten zůstává dlouho mlád a štíhlý v pase.

Několik zásad

Vaříte-li ryby, z vývaru postupně sbírejte šedou pěnu. Aromatický, chutný a výživný vývar získáte jediné tehdy, když budete ryby vařit pomalu, tzv. táhnutím. Rybí vývar bude tím výživnější, použijete-li různé druhy ryb, popřípadě jejich odřezky. Rybí vývar bude chutnější, když ryby nezbavíte šupin. Ale vývar pak vždy poctivě přecedte. Používáte-li k vývaru i hlavu, což je žádoucí, zbavte ji žaber, jinak pokrm zhořkne. Téměř každé rybí maso zůstane pevné a bílé, pokud ho před jakoukoliv úpravou pokapete citronem a necháte ho chvíli odležet. Nejlepší je maso čerstvé, popřípadě chlazené, ale nezavrhujte ani ryby zamražené. ■

VLADIMÍR URBAN

ILUSTRACE: FOTO: BLOOMBERG

Recepty

Královský candát

Porce candáta lehounce pokapejte citronem, maličko je osolte, lehounce opepřete a potřete sardelovou pastou. Nechte je tak dvě hodinky odležet v chladu a pak si vyberte. Buď je osmažte zprudka na pánvi na másle nebo olivovém oleji, nebo je o něco déle upečte v troubě. Candátí maso je samo o sobě chutné a výrazné, takže méně je v tomto případě více. Přílohu si vyberte podle svého. Někdo přivítá hranolky, jiný vařené brambory, další zvolí třeba spoustu zeleniny a chléb.

Polévka z línů

Připravte si asi 1/2 kg línů, 40 g másla, špetku pepře, 100 g mrkve a petržele, centimetrový plátek celeru, jednu cibuli, muškátový květ. Očištěné a spařené líny rozkrájejte na kousky. V rendlíku rozpustíte máslo, pak v něm orestujete nakrájenou zeleninu, přidejte nakrájenou rybu, pak směs přiměřeně osolte a nechte ji krátce podusit. Vývar pak procedte a zalijte jím vykostěné maso a vše nechte asi půl hodiny povařit. Do polévky nakonec přidejte muškátový květ.

Kapr na houbách

Připravte si čtyři porce kapra, 80 g másla, trochu hladké mouky na obalení, 250 g čerstvých žampionů, cibuli, sklenku červeného vína, mletý pepř, dva stroužky česneku, sůl. Očištěné porce kapra osolte, opepřete a obalené v mouce je opečte na másle. Porce vyjměte z pánve, do ní vložte drobně pokrájenou cibuli, slabounce nakrájené žampiony a utřený nebo prolisovaný česnek. Směs krátce osmažte, přidejte do ní porce kapra, jídlo podlijte vínem a poduste. Přílohu zvolte podle chuti, ale asi nejlepší jsou vařené brambory posypané petrželkou.

Modrý pstruh

Zapotřebí jsou čtyři pstruzi duhový, 40 ml octa, cibule, petrželka, tymián, bobkový list, několik kuliček černého pepře, sůl, 100 g másla, několik koleček citronu. Pstruhy dobře očištěme a stočíme je připevněním ocásků do tlamiček. Zastříkneme je trochou octa a přikryjeme pokličkou. Do litru vody přidáme cibuli, bobkový list, tymián, pepř, sůl a kolečka citronu. Směs vaříme asi půl hodinky, pak ji přecedíme a do zbylého vývaru vložíme pstruhy. Na mírném ohni ryby vaříme nejdéle čtvrt hodiny. Po vyjmutí je servírujeme ozdobené sekanou petrželkou, zalité čerstvým rozehřátým máslem, popřípadě holandskou omáčkou (vejce + šlehačka našlehaná ve vodní lázni).

Pruhovaný Maďar

Připravte si asi kilogram okounů bez šupin, sůl, pár kapek olivového oleje, maličko vepřového sádla, 50 g másla a papriku. Osolené okouny, vykuchané a otevřené, vložte (hřbetem nahoru) do zapékací misky. Zakápněte je olejem a přiložte na ně lupínky másla. Vše zastříkněte vodou a pozvolna pečte do měkka. Pravidelně je přelévejte vypečenou šťávou, popřípadě přidávejte maličko vody. Ve finální fázi pečení je poměrně silně posypte paprikou, sladkou i pálivou, podle chuti. Přílohu si zvolte podle svého.